

I'm dreaming of a white, white...

Strotklep

Nummer 02 - Jaargang 34

**Uit de school
geklept:
Frank van
Harmelen**

-25-

**Spelletjes-
toernooi: Het
winnaars-
gevoel**

-28-

Even voorstellen:

Nieuw bestuur

-5 t/m 10-

Lustrum FEW: Samen feesten | 11

De ontwikkeling van het bordspel | 15

Het STORMarchief: Enkele mooie vondsten | 22

Uit de school geklept Frank van Harmelen

Frank van Harmelen interview Frank van Harmelen over zijn studietijd

Wat, waar, wanneer heb je gestudeerd?

Ik ben begonnen met Wiskunde studeren aan de Universiteit van Amsterdam, in het najaar van 1978. Uiteindelijk ben ik gecombineerd afgestudeerd in Wiskunde en Informatica (met bijvak AI) in Maart 1983.

Waarom heb je eigenlijk voor Wiskunde gekozen?

Er waren twee redenen om wiskunde te gaan studeren, een positieve en een negatieve. De positieve reden was dat ik wiskunde leuk vond, de negatieve reden was dat ik een hekel had aan dingen uit mijn hoofd leren, en dat hoefde gelukkig bij wiskunde nooit. Ik had overigens totaal geen idee wat ik later wilde met wiskunde. Ik was er alleen van overtuigd dat ik geen wiskunde-leraar wilde worden, maar verder had ik geen idee. Het is wel jammer dat het huidige strenge studeer-systeem met tempo-beurzen etc het moeilijk maakt voor studenten om zo'n vrije keuze te maken.

Toen ik begon met studeren bestond er helemaal geen studierichting Informatica,

en ik had daar ook nooit aan gedacht. Toen ik later in mijn studie wat keuzevakken ging volgen bleek ik het heel leuk te vinden om dingen te maken, dwz te programmeren, in plaats van alleen maar te analyseren en te begrijpen (alhoewel wiskunde doen natuurlijk heel creatief kan zijn kom je daar in je studie nauwelijks of niet aan toe) Mijn eerste programma ging om het construeren van regelmatige N-hoeken (voor bepaalde waarden van N is daar wel een constructie voor, voor andere waarden niet), dus dat was nog behoorlijk wiskundig. Later, koos ik AI als bijvak omdat

dat veruit de spannendste tak van Informatica is. Er zijn in de AI nog heel veel dingen onbekend, de uitdagingen zijn er heel "vers", en de filosofische implicaties liggen dicht onder de oppervlakte van het vak.

Van die keuze (via wiskunde naar Informatica en later AI) heb ik later nooit spijt gehad. Ik had zeker niet alleen Informatica en AI willen doen zonder een goede doctoraal opleiding wiskunde. Ik heb nog steeds heel veel plezier van die wiskunde opleiding, zowel in manier van denken als in concrete technieken.

Wat waren je eerste ervaringen op de Universiteit?

Het beste woord is: schok.

Zoals veel mensen die gaan studeren was ik niet anders gewend dan dat ik altijd de beste cijfers van de klas had (en in ieder geval voor wiskunde). Op de Universiteit kwam ik er al snel achter dat er een hoop mensen waren die beter waren dan ik, en dan niet een klein beetje beter, maar zoveel beter dat ik niet eens de vragen begreep die ze stelden tijdens de college's, laat staan de antwoorden. Zeker met wiskunde zijn sommige mensen zo begaafd dat je als gewone sterveling geen hoop hebt om ze bij te houden. Toch heb ik in de loop van de jaren geleerd dat je veel goed werk

“ Zoveel beter dat ik niet eens de vragen begreep die ze stelden tijdens de college's ”

kunt doen, ook als je niet de meest briljante wiskundige bent. Er komt een hoop meer kijken bij goed onderzoek doen dan alleen briljant wiskundig inzicht.

Heb je op kamers gewoond of thuis?

Het eerste jaar heb ik tot Pansen thuis gewoond, en reisde ik op en neer naar Bussum, daarna ben ik op kamers in Amsterdam gegaan. Een kamer drie-hoog achter in de Derde Oosterparkstraat, en later een woongroep met 5 vrienden en vriendinnen.

Het valt me op dat tegenwoordig veel studenten langer thuis blijven wonen, maar ik raad ze aan om een flink stuk

van hun studietijd op kamers te gaan wonen. Je raakt veel meer betrokken bij het leven op de Universiteit als je op kamers woont. Een paar van mijn allerbeste vrienden die ik nu heb dateren nog uit mijn studie-tijd, en dat was zeker anders geweest als ik al die tijd thuis was blijven wonen.

Had je bijbaantjes in die tijd?

Naast mijn studie heb ik een hele parallele carrière bij de lokale HEMA vestiging in Bussum doorlopen. Tussen mijn start als vakkenvuller en mijn eindpunt als hulp-etaleur heb ik van alles en nog wat gedaan: brood verkopen, kaas, taarten, verf, en natuurlijk de onvolprezen warme HEMA worsten (waar op zaterdagochtend vaak eerst met een vaatdoek de schimmel afgevreven moest worden). Het contrast in omgeving tussen de HEMA en de Universiteit heb ik altijd als een heel nuttige ervaring gezien.

Ondernam je naast studeren nog andere activiteiten op de Universiteit?

Om maar eens een cliché te gebruiken: "Vroeger waren de tijden anders". Zo was ook de deelname van studenten aan het bestuur van de Universiteit anders dan tegenwoordig. Ik heb veel in faculteitsraden gezeten, en in allerlei commissies waarin toendertijd de mening van studenten een plaats had. Helaas is dat tegenwoordig anders, en ik denk dat dat een slechte zaak is, zowel voor de Universiteit als voor de studenten. In plaats daarvan bevolken tegenwoordig top-ma-

nagers uit het bedrijfsleven bij de Universiteiten de "raden van toezicht" (het woord alleen al...). Waar dat goed voor is, is me al helemaal niet duidelijk, maar goed, dat is een heel ander verhaal.

en nu prof op de UvA, mij toebronde dat het veel verstandiger zou zijn om nog lekker een tijdje te studeren, en extra vakken te volgen. Toen ik tegenwierp dat ik toch immers bij de Universiteit bleef werken, en dus altijd nog die extra college's kon volgen bromde hij verder dat dat er wel niet van zou komen. Tot mijn spijt kan ik alleen maar toegeven dat hij gelijk heeft gehad. Docenten en onderzoekers zitten veel te weinig bij elkaar in de college zaal, dat zouden ze veel meer moeten doen. Gelukkig, een van de aio's die ik de laatste paar jaar begeleide stookte me regelmatig op om wel weer college's te gaan volgen, en dat heb ik dan ook weer verschillende keren met plezier gedaan. Zouden meer docenten moeten doen!

Zijn er docenten die je zijn bijgebleven uit die tijd?

Veel docenten herinner ik me nog wel, en een aantal kom ik ook nu nog regelmatig tegen (sommige zelfs dagelijks), om-

**“ Als ik over een ding
spijt heb is het wel
dat ik te vroeg
ben afgestudeerd ”**

Heb je ergens spijt van tijdens je studie-periode?

Als ik over een ding spijt heb is het wel dat ik te vroeg ben afgestudeerd. In die tijd kon je nog rustig 6 jaar over je studie doen. Na 4.5 jaar was ik klaar, en er lokte een promotie-plaats. Ik weet nog goed dat Peter van Emde Boas, toen

dat ik nu zelf als docent werk, maar een aantal hebben toch wel een speciale plaats in mijn herinnering. Ten eerste moet ik natuurlijk Prof. Lenstra noemen, hoogleraar algebra en getaltheorie aan de UvA. Zijn eerste opmerking in het eerste college van het eerste jaar was dat hij niet begon met hoofd-

stuk 1, maar met hoofdstuk 0, want die 0 stond voor het feit dat we nog niks wisten. Nou, daar zat je dan als bedeesde eerstejaars... Overigens gaf Lenstra wel prima college. Ook prima college gaf Prof. Ja-

Verder heb ik pas achteraf gemerkt dat sommige van mijn docenten wereldberoemde wiskundigen waren. Toen ik na mijn studie in Edinburgh werkte vielen mensen van bewondering achterover als

proefschrift had behaald keek je toch wel even anders tegen hem aan!

Tot slot moet ik natuurlijk ook nog Hans van Vliet noemen, nu hoogleraar aan onze faculteit, toen medewerker op het Mathematisch Centrum. Hij was mijn afstudeerbegeleider, en hij heeft altijd veel meer vertrouwen in mij gehad dan ik zelf ooit had. Op zijn aandringen (en ik denk ook wel een beetje op zijn voorspraak) kon ik als promovendus beginnen aan de UvA (ik herinner me nog het telefoontje waarin hij me vertelde dat ik de baan had gekregen), en zonder die kans was mijn leven aanzienlijk anders verlopen, denk ik.

Dan was ik niet begonnen als wetenschapper, was ik niet gepromoveerd in Schotland (waar ik ook mijn vrouw ben tegengekomen), en was ik uiteindelijk niet terechtgekomen als docent en onderzoeker aan de VU. En dan had ik dus ook geen zelf-afgenomen interview voor de Strotklep hoeven schrijven!

“ Als student had je helemaal niet in de gaten dat er een wereldautoriteit voor de zaal stond ”

ger, analytische getaltheorie in het vierde jaar. Die analytische getaltheorie is een fantastisch vak, met de meest verbazingwekkende resultaten, maar zo moeilijk! Als ik in mijn volgende leven een betere wiskundige ben ga ik zeker analytische getaltheorie doen! Prof. Jager slaagde er in om zelfs dat moeilijke vak glashelder te doceren. Het was een feest om te zien hoe die man elke week binnenkwam, gewapend met slechts een klein spiekbriefje, en dan twee uur lang zonder aarzeling, herhaling of verspreking de meest complexe wiskunde uitlegde. Ik herinner me nog dat een groot deel van het college draaide om een stelling, waarvan het bewijs acht college-weken in beslag nam. Prof Jager kreeg het voor elkaar om dat bewijs precies na acht colleges in het laatste kwartier rond te hebben, en, belangrijker nog, al die acht weken wist je precies wat ie aan het doen was, waar hij was in het bewijs, wat er geweest was, en wat nog komen moest. Indrukwekkend. Zo'n docent is een leven lang een voorbeeld voor me.

ik argeloos vertelde dat ik van Prof. Troelstra college had gehad. “De” Troelstra?, vroegen ze dan. De erfnaam van Prof. Brouwer, de grondlegger van het intuitionisme? Als student had je helemaal niet in de gaten gehad dat er een wereldautoriteit voor de zaal stond. Hetzelfde gold voor Prof. Loeb, die in mijn tijd al een heel oude man was, die moeizaam college gaf, waar studenten weinig goeds over te zeggen hadden. Als je dan vele jaren later ontdekte dat die man wereldberoemd was met resultaten die hij al in zijn

